

ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΡΟΝ: ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΛΘΕΝ ΣΕ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΥΝΟΛΑ

επιτρέπει, αφενός την αισθητική αφομοίωση της νέας κατασκευής, και αφετέρου, τη σαφή αντίληψη του χρόνου δημιουργίας της.

Την προσεγγίση αυτή από τη μορφολογία του παρελθόντος θα περίμενε κανείς και στην Άνω Πόλη της Θεσσαλονίκης. Ανεξαρτήτως του ισχύοντος κανονισμού και των διαδικασιών έγκρισης αδειών, ο εκλεκτισμός της νεότερης φάσης του οικισμού προδιαθέτει για αυξημένους βαθμούς ελευθερίας στη διαχείριση των ιστορικών μορφών. Εντούτοις, η έως σήμερα οικοδομική δραστηριότητα έχει ταυτιστεί κυρίως με συντηρητικές δημιουργίες (Εικ.6), που ενίοτε φτάνουν μάλιστα σε σημείο, συνεπικουρούμενες από τους ευνοϊκούς όρους δόμησης, να επαναλαμβάνουν οικοδομικά πρότυπα των δεκαετιών του 1960 και 1970, επενδεδυμένα με μορφολογικά στοιχεία των παλιών κτισμάτων του οικισμού.

Σαφώς πιο τολμηρές λύσεις χαρακτηρίζουν περιπτώσεις μετώπων με εκτεταμένη ανάμειξη κτισμάτων διαφορετικών εποχών και μορφολογιών. Σε ένα τέτοιο μέτωπο, όπου η αυθεντικότητα σχετίζεται πλέον με την περιορισμένη μορφολογική ομοιογένεια, ανήκει το Connection Point Hotel στο Εδιμβούργο (Εικ.7). Ο σύγχρονος χαρακτήρας της προσθήκης επισημαίνεται με χαρακτηριστική αμεσότητα, στη βάση της αντίθεσης του κατασκευαστικού συστήματος και της ανατροπής της σχέσης κενών - πλήρων. Από την άλλη πλευρά, η τριμερής διαίρεση και η κανονικότητα της όψης εξισορροπούν παραπέμποντας άμεσα στα γειτονικά κτήρια. Τελικά, όμως, το συμπαγές φράγμα σε μικρή απόσταση πίσω από το υαλοστάσιο περιορίζει τη διαφάνεια της όψης, με αποτέλεσμα την ακύρωση της επιζητούμενης αντίθεσης, και, επιπρόσθετα, της δυναμικής συνύπαρξης του συμπαγούς μετώπου των προϋπαρχόντων κτηρίων με το διαπερατό της σύγχρονης κατασκευής.

Πρόθεση δυναμικής συνύπαρξης διαπιστώνεται και στο βιβλιοπωλείο της εταιρείας Borders, στο Γιορκ της Μεγάλης Βρετανίας (Εικ.8). Και εδώ, η γεινίαση κτισμάτων διαφορετικών περιόδων και μορφολογιών διευκολύνει την αφομοίωση της καταφανώς σύγχρονης προσθήκης. Παράλληλα, όμως, η ογκομετρία των γειτονικών κτηρίων δεν αγνοείται, εισάγεται, δε, μια ελαφριά κύρτωση, στοιχείο συμβατό με την ακανόνιστη ρυθμότητα του ευρύτερου αστικού συνόλου, και ταυτόχρονα δηλωτικό της σύγχρονης παρέμβασης. Κατά δεύτερο λόγο, επαναλαμβάνεται ο τριμερής διαχωρισμός

των όψεων, με την αναλογία κενών - πλήρων να αντιστρέφεται στην κατώτερη ζώνη σε σχέση με τις ανώτερες, προβάλλονται σύγχρονοι κατασκευαστικοί τρόποι και μορφολογικά στοιχεία. Έτσι, το νέο κτίσμα εντάσσεται δυναμικά, αλλά και αφομοιώνεται υποδειγματικά στο προϋπάρχον μέτωπο.

Κλείνοντας αυτή την ενδεικτική καταγραφή εφαρμογών εντός και εντός ελληνικών συνόρων, διαπιστώνουμε ότι η αισθητική συνοχή ενός συνεχούς κτιριακού συνόλου, αναλόγως της έκτασης και της έντασής της, επιφυλάσσει διαβαθμισμένες μορφολογικές επιρροές στις σύγχρονες συμπληρώσεις του: από την αυξημένη ταύτιση και την αφαιρετική ή κατ' αναλογία σύνθεση των μαρτυριών του παρελθόντος, έως τη δυναμική έκφραση της αρχιτεκτονικής του παρόντος η οποία αρκείται σε έμμεσους συσχετισμούς με το παρελθόν.

Σε κάθε περίπτωση, προβάλλει καθοριστική η προσεκτική αναγνώριση και ενδεχομένως ιεράρχηση των αξιών μορφής των ιστορικών συνόλων, και κατόπιν η αφομοίωσή τους με βασικό άξονα όχι τη συντηρητική ανασύνθεση, αλλά τη συμβατότερη δυνατή σύγχρονη επανεκτίμηση. Μια επανεκτίμηση που θα έχει ως αποτέλεσμα όχι μόνο την αισθητική συμβατότητα, αλλά και την αυτοδύναμη ανάδειξη της νέας κατασκευής σε αρχιτεκτονικό έργο μελλοντικά αξίσιου άξιο διατήρησης με το σύνολο όπου εντάσσεται ■

Επιμέλεια: **Δημήτρης Ζυγομαλάς,**
Αρχιτέκτων, Διπλ. Συντήρησης
Ιστορικών Κτηρίων και Συνόλων

Άνω Πόλη, Θεσσαλονίκη.

Bromley-upon-Bow, Λονδίνο. Όψη προς το ποτάμι.

Connection Point Hotel, Εδιμβούργο.

Βιβλιοπωλείο Borders, Γιορκ.